

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

גליון פרשת "כי תשא"

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

פרשת כי תשא

"השכל וידע אותי"

"ואל יתהלל הגבור בגבורתו" - כנגד פרשת זכור, המזכירה את מלחמתנו הראשונה בעמלק, עת יצאנו ממצרים. במלחמה זו למדנו כי עם ישראל לא יכול לסמוך רק על כוחו הפיזי, אלא הוא זקוק להישענות על אביו שבשמים, כפי שהתבטא בעמידתו של משה רבנו על ראש הגבעה, "והיה כַּאֲשֶׁר יֵרִים מִשָּׁה יְדוֹ - וְגִבֹר יִשְׁתָּאֵל" (שמות יז, יא).

"אל יתהלל עשיר בעשרו" - כנגד פרשת שקלים. התורה מצווה על כל עם ישראל להביא סכום זהה, מחצית השקל, העשיר כעני, להורות שכל אחד ואחד מִישראל חסר בפני עצמו, וזקוק לשאר ישראל כדי להיות שלם. גם העשיר, למרות עושרו הרב, חסר ללא השייכות לכלל ישראל.

"בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי" - כנגד פרשת החודש. המטרה המרכזית בחיינו הינה ידיעת דרכי ד' והליכה בדרכיו - לעשות חסד, משפט וצדקה בארץ. אך על מנת שנגיע אל הבנה מחודשת זו, עלינו להשתחרר תחילה מהתפיסות הקודמות, המצומצמות.

כפי שנביטה של צמח חדש מתרחשת רק לאחר ריקבון של הגרעין שנודע באדמה, כך הדבר גם בענייני תפיסות עולם. רק אחרי שמשתחררים מהתפיסה של 'כוחי ועוצם ידי', מהגאווה האנושית החושבת כי הדברים המרכזיים בחיים הם העושר, הגבורה והחוכמה, ניתן להתחדש בידיעה האמיתית, בתובנה כי מטרתנו בחיים הם להידיבק בד' ע"י שנעשה רצוננו כרצונו, להגיע אל: "השכל וידע אותי, כי אני ד', עשה חסד משפט וצדקה בארץ - כי באלה חפצתי נאם ד'".

מראש חודש אדר ועד לראש חודש ניסן אנו קוראים בתורה ארבע פרשיות מיוחדות הקשורות עם אירועי הימים הללו. הפרשיות נקראות כ"מפטיר" בסיום קריאת התורה.

"פרשת שקלים" נקראת בשבת שלפני ראש חודש אדר לזכר מצות מחצית השקל. **"פרשת זכור"** בשבת שלפני פורים, לזכר מה שעשה לנו עמלק. השבת אנו קוראים את **"פרשת פרה"**, העוסקת בטהרה מטומאת מת על ידי אפר פרה אדומה, לקראת העלייה לרגל בפסח. הפרשה האחרונה היא **"פרשת החודש"** הנקראת בשבת שלפני ראש חודש ניסן, ובה מצויין כי חודש ניסן הוא הראש לחודשי השנה, ומפורטים בה דיני קורבן פסח.

ניתן להקביל בין ארבע הפרשיות הללו לדברי הנביא ירמיהו (ט, כב-כג), המלמד אותנו במה אנו יכולים להתפאר, ובעצם, למה אנחנו צריכים לשאוף:

"כה אמר ד', אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו אל יתהלל עשיר בעשרו: כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי, כי אני ד' עשה חסד משפט וצדקה בארץ, כי באלה חפצתי נאם ד'"

"אל יתהלל חכם בחכמתו" - כנגד פרשת פרה, מצווה שטעמה איננה ידוע לנו. במצווה זו אנו נפגשים עם מציאות שמעל לשכל האנושי. זהו דגם לתורה כולה, תורה א-לוהית, שהינה גבוהה הרבה יותר מחכמת-בן-האנוש, ולכן "אל יתהלל חכם בחכמתו". רק מתוך ההכרה שחוכמת התורה היא הרבה מעלנו - אפשר לנסות ללמוד ולהבין מה הקדוש ברוך הוא אומר לנו דרכה.

להרחבה:

עינינו בספר 'לזמן הזה',

אדר, עמוד 229

שבת שלום!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

פְּרֻשֵׁת כִּי תִשָּׂא

נופלוקם

שוכח או שיצר הרע מתגבר עלי. אין לי סכוי להצליח". סכמ אחיה ביאוש ובעינים משפלות לקרקע. "אבל אני בטוחה שאתה כן תצליח!", עודדה אותו אחותו. "מנין לך?" הרים אחיה את עיניו. "כי זה קורה לכלם שהם רוצים דברים טובים, בהתחלה נכשלים אבל אח"כ מצליחים. זה התחיל אפלו כשרק נהיינו לעם", אמרה גילי. "מתי? למה את מתכוננת?" שאל אחיה כשבקולו נשמעת תקוה. גילי הסבירה: "מאוד מוזר שבתוך כל פרשיות המשכן מופיע חטא העגל. מדוע זה לא מופיע לפני פרשיות המשכן או לאחריהן? למה לדחוף את זה באמצע? התשובה היא מסר בדיוק בשבילך אחיה. עם ישראל קבל את הצווי לבנות את המשכן, להשרות שכינה בעם ישראל! איזו מטרה גדולה וחשובה. אך עוד לפני הבצוע של בניית המשכן, עם ישראל חטא בחטא החמור, חטא העגל, ממש נפילה גדולה. ואף על פי כן, ישראל לא התיאשו ולא נשברו. קמו מהנפילה ופעלו, חזרו בתשובה והמשיכו בבניית המשכן וזכו להשראת שכינה! אם הם הצליחו לקום מחטא העגל להשראת שכינה, בודאי גם אתה תצליח לעמד בקבלה שלך לכבד את ההורים!".

אחיה באמת התעודד מהדברים, ומאז הוא כבד את הוריו, עשה את הכל בזריזות וההורים כל כך שמחו לראות את הבן שלהם עוזר להם ומכבד אותם בכל דבר.

אחיה החליט שהוא רוצה לעשות את השנוי: "מהיום כבוד ההורים שלי יהיה ברמה אחרת. כל פעם שאמא תבקש ממני משהו אעשה מיד. בלי שום רגע' ו'עוד מעט' ". כבר למחרת ההחלטה הגיע הנסיון הראשון. זה היה המשחק הכי טוב של אחיה במחשב, ממש בעוד רגע הוא שובר את השיא! ובדיוק אז הגיעה הקריאה מהחדר הסמוך: "אחייוש, אתה יכול בבקשה להביא לי שקיות ומגבונים". אחיה היה מרתק למשחק, ושכח את התחבובות: "עוד מעט אמא, אני רק מסיים את השלב". אבל אחיה כל כך התלהב מהצלחתו, ועבר לשלב הבא, ובדיוק כשאחיה סים את המשחק, אמא אמרה לו באכזבה: "לא משנה, אמנם זה היה לא נח, אבל כבר לקחתי לבד". גם אחיה היה מאכזב מעצמו: "אופו רציתי להשתנות ולעשות בזריזות את כל הבקשות של אמא".

"אחיה, אני קצת עיף, אלך לנוח בחדר. תעיר אותי בבקשה לפני התפלה", בקש אבא. כמה דקות לאחר מכן אחיה שומע דפיקות בדלת. "מה קורה אחיה?" שאלו שמוליק ובעו בני הדודים, ותוך כמה דקות הם כבר שחקו בתופסת וכדור ברחבי הבית. לאחר זמן מה אבא יצא מהחדר עם עינים עיפות. "אופס, שחקנו בצורה רועשת. בגללי אבא לא הצליח לנוח". חשב לעצמו אחיה.

"למה אתה עצוב?" שאלה גילי את אחיה. "חשבתי שאצליח לכבד את ההורים בהדור, אבל אני לא מצליח. כל פעם אני

תלמידים גספרים

זריזות ביום ובלילה

היתה שמירה במרכז שפירא, והרב בקש שגם תלמידי הישיבה יצטרפו לסבב השמירה. אני זוכר שבתור שלי, הייתי עושה סבוב סביב הישוב, ולקראת סוף המשמרת בשעה שלוש לפנות בקר מגיע לביתו של הרב דרוקמן, מביט מהחלון ורואה אותו יושב ולומד בדקות כאלו זה אמצע היום. איזו אהבת תורה היתה לו שנתנה לו כח גם בשעות אלו! אני זוכר שכמה שעות אחר כך הלכתי בקשי רב ובעיפות גדולה לתפלת שחרית, ואלו הרב שהלך לישון אחרי הלך לתפלה בנמרצות כלו מלא אנרגיות לעבודת ה'. בתפלה הרב היה מתפלל ולא עסוק בשום דבר אחר- פשוט דבק בתפלה. כמה אפשר ללמד מרבנו הגדול!

שבת אופי!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

דליג'ר שומרון

פניני חיים

שאלות ותשובות מאת הרב חיים דרוקמן
מעובד מתוך "ואשיבה", תשובות לצעירים מאת הרב חיים דרוקמן

התורה במציאות משתנה

מציאות החיים שלנו היום שונה מאוד מהמציאות שהייתה בנתינת התורה - האם מצוות התורה שייכות גם למציאות שלנו? ואולי צריך לעדכן כמה מהמצוות לפי המציאות העולמית החדשה?

והש"ך מן הרמב"ם לקח, והרמב"ם מן הגמרא, והגמרא מן התורה, והתורה מן השמים מסורה - לא אשלם... אפילו פרוטה אחת שבורה; בודאי ובודאי שלא אשלם!"

והשיר מסתיים במילים: "ונשק המזוזה - והלך".

פעמים רבות אפשר לשמוע "עגלונים" למיניהם, שאומנם מודים כי בודאי יש לקבל את ההלכה, ואין לחלוק על התורה, חלילה! אך התורה לא דיברה במקרה כזה... כל דברי התורה אמת, כמובן, אבל צריך להבין שהתורה ניתנה במציאות אחרת... לדוגמה, פעם, בשביל להדליק אור, היה צריך להבעיר אש, ובשבת הרי צריך לנוח, אבל היום זה כבר משהו אחר... היום בסך הכול לוחצים על מתג... התורה בודאי לא דיברה על מציאות כזאת...

אחד מעיקר האמונה הוא האמונה שאת התורה כולה קיבלנו מה' בסיני, ואנו מאמינים באמונה שלמה שזאת התורה לא תהא מוחלפת, ולא תהיה תורה אחרת. התורה שניתנה לנו היא תורה אלוהית, ומפני שהיא אלוהית - היא גם נצחית, וממילא אין כל מקום לשינוי ו"לעדכון", לא לתוספת ולא לגריעה.

אכן, לחכמי ישראל ניתנה הסמכות מהתורה עצמה לגזור גזרות ולתקן תקנות כדי לשמור על התורה האלוהית ולבצר את מעמדה גם במציאות המשתנה. התורה הניחה לפנינו עקרונות ויסודות שבאמצעותם נוכל לדעת איך ליישם את רצון התורה בכל מציאות, גם במציאות מתחדשת ומשתנה.

צריך להיזהר מאוד מ"טענות עגלון" המבקשות לערער, באצטלה של קדושה ואדיקות, כביכול, על מצוות התורה ויסודות ההלכה.

ב"ספר השירים והבלדות" מובא שיריסיפורי המגיה טענות שלא פעם נשמעות כנגד ההלכה היהודית ("מעשה הרב ובעל העגלה"). בעל עגלה נשכר להעביר חבית בעגלתו, אך בשל סערה שפרצה בדרך וחוסר זהירות מצידו, נפלה החבית ונשברה. בעל החבית תבע את העגלון לדין תורה, והרב פסק שעליו לשלם על החבית.

העגלון אומנם קיבל את גזר דינו, אך רגעים ספורים אחר צאתו מבית הרב שב ואמר, שאם הרב פוסק כך, הוא בודאי ישלם, אך ברצונו לדעת מה המקור לפסיקה. חיין הרב וענה: "מן הש"ך בני, מן הש"ך". הנהן העגלון ופנה לדרוכו.

אחרי זמן לא רב שב העגלון ואמר שכמובן, אם הרב פסק כך, והש"ך פסק כך, בודאי יקבל את גזר הדין, אולם, אם לא אנפת לרב, ברצונו לדעת מניין הגיע הש"ך לפסיקתו... חיין הרב וענה: "מן הרמב"ם בני, מן הרמב"ם".

העגלון חזר והופיע שוב ושוב בביתו של הרב, וכך גילה כי הרמב"ם לקח זאת מן הגמרא, והגמרא מן התורה שניתנה משמיים. העגלון נאלץ לקבל את גזר הדין, אולם, מייד בצאתו, שב ושאל את הרב: "מתי, רבי, ניתנה התורה?". והרב ענה, הפעם בחוסר סבלנות: "בו' סיון ניתנה! בו' סיון - ואל תוסף לגרום לי עוד בטול זמני".

שמע זאת העגלון ואמר: "אם התורה נתנה בו' סיון - הכל שפיר... בו' סיון אין הגשמים יורדין, השמים בהירים, והחמה זורחת, הסוסים רצים וצוהלים בנחת, העגלה קלה... על כן, רבי! על כן אמרה התורה: חיוב! בודאי שבקיץ חיוב! אך אילו ניתנה התורה בסתיו, בזמן שהגשם יורד וזולף וזורם וטורד, ונדבק הגלגל אל הטיט הכבד - בודאי ובודאי שלא כך היה הדין! ועל כן... אף על פי שהרבי פוסק כך, והש"ך פוסק כך,